

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА СТРАХУВАННЯ**

МАТЕРІАЛИ

**VII Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції
«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ТА СТРАХУВАННЯ В
УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В
КРИЗОВІЙ ЕКОНОМІЦІ»
4-5 березня 2024 року**

Дніпро 2024

*Фінанси, банківська система та страхування в Україні:
стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці*

Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Запорізький національний університет
Західноукраїнський національний університет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Одеський національний економічний університет
Придніпровська державна академія будівництва та архітектури
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра
Моторного
Українська державна інженерно-педагогічна академія
Український державний університет науки і технологій
Сумський державний університет

Фінанси, банківська система та страхування в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції 4-5 березня 2024 р.: Дніпро : ДДАЕУ, 2024. 258 с.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Погляди, висловлені в публікаціях, є виключно позицією авторів. Відповідальність за науковий рівень публікацій, обґрунтованість висновків, достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.

ВТРАТИ АПК УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ І ПОТРЕБИ У ФІНАНСОВИХ РЕСУРСАХ НА ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЮ

*Г. М. Завадських, к. е. н., доцент, доцент
кафедри економіки і бізнесу,
Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна*

Проблема формування фінансового забезпечення підприємств аграрного сектора України має велику актуальність в контексті сталого розвитку. Ця галузь грає ключову роль у національній економіці та забезпечує продовольчу безпеку країни. Однак, низка проблем у фінансуванні може обмежувати її потенціал і впливати на сталість розвитку.

Українське сільське господарство втратило значні обсяги ресурсів та інфраструктури внаслідок повномасштабного вторгнення. Істотні втрати стосуються елеваторних потужностей, адже чимала кількість була знищена, пошкоджена або окупована. Відновлення українського АПК - тривалий процес, який залежить від багатьох чинників, зокрема від залучення інвестицій та фінансування, стабільності роботи експортних шляхів, запровадження нових прогресивних практик ведення сільського господарства. Відновлення українського сільського господарства може стати рушієм для впровадження сучасних агротехнологій, що сприятиме ефективному використанню ресурсів, підвищенню конкурентоспроможності тощо. Після повномасштабного вторгнення позиції України на світовому ринку зазнали змін. Частина продукції втратила свої позиції у світовому експорті продукції АПК. Але Україні вдалося здебільшого зберегти їх, а в деяких випадках поліпшити становище.

Позитивна зміна позицій України по окремій продукції здебільшого була спричинена відновленням виробництва та експорту, а також поліпшенням доступу деяких товарів на європейський ринок. 2022 р. ціни на світовому ринку на більшість продукції АПК були доволі високими, тому падіння експорту у грошовому вимірі було менш істотним, ніж у натуральному. Зросла частка європейських країн у структурі експорту агропродукції, що зумовлено блокадою портів та зміною логістичних маршрутів, внаслідок чого продукція спершу експортується до сусідніх країн, а не до кінцевого споживача напяму. 74,4 % продукції АПК у 2022/23 МР

експортували морським транспортом, хоча до війни цей показник становив 98 %. Війна змусила аграріїв знайти альтернативні шляхи експорту [20].

Зрошення було проблемним питанням в агросекторі ще задовго до повномасштабної війни. За оцінками Національної академії аграрних наук України, до 60 % ріллі недоотримувало воду, що негативно впливало на врожайність. Під час війни проблема ще більше загострилась. За підсумками 2022 р., площі основних с/г культур під поливом зменшилися на 77,1 %, а обсяги виробництва із цих земель – на 75,7 % [1]. 6 червня 2023 р. росія вчинила найбільший акт екоциду з початку повномасштабного вторгнення в Україну – підбив дамбу Каховської гідроелектростанції. Водосховище забезпечувало енергію, питну воду, рух річкового транспорту на півдні України, і що найголовніше – зрошення с/г земель. Специфіка цього регіону полягає у тому, що сільське господарство тут можливе лише за наявності регулярного поливу. До підбиву площа с/г земель в Херсонській області становила близько 2 млн га. Зараз вони непридатні для використання, адже 85 % із них – ґрунти, що потребують постійного поливу. За приблизними підрахунками, часткове відновлення зрошувальної системи обійдеться у 4,5 млрд євро.

Повномасштабне вторгнення РФ призвело до суттєвого падіння у надходженні як капітальних, так і прямих інвестицій у агросектор. Падіння прямих інвестицій передусім пов'язано зі зменшенням обсягу залучень через інструменти участі в капіталі, що можна пояснити побоюваннями інвесторів. Зменшення капітальних інвестицій відбулося внаслідок суттєвого зменшення обсягів придбання та створення нових активів через воєнні ризики. Як наслідок, український аграрний сектор зараз як ніколи потребує залучення нових інвестицій для відновлення та реконструкції.

У 2022 р. попит на кредитування значно зріс. Для можливості підтримання операційного циклу у аграріїв виникає потреба в додаткових обігових коштах. Причинами цих потреб є зниження цін на вироблену продукцію; зростання витрат на логістику; проблеми з реалізацією продукції; здорожчання засобів виробництва, добрив, ЗЗР. Руйнування й пошкодження с/г техніки, а також потреба у власному транспорті та енергоефективних рішеннях сприяють попиту на інвестиційне фінансування. Найбільш дієвою для українських аграріїв є програма здешевлення вартості фінансування «5-7-9 %», що користується великим попитом.

Інституційні реформи в Україні вже розпочалися, але потрібен час для завершення. ЄС разом із Україною з 2014 р. активно впроваджує зміни, що стосуються різних сфер. Але за останнім звітом Єврокомісії пріоритетними

напрямами змін в агросекторі на наступний рік мають стати: завершення розроблення національної стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій; продовження адаптації законодавства до законодавства ЄС; здійснення моніторингу та продовження реєстрації фермерських господарств у ДАР; здійснення підготовчих кроків для створення сумісного з ЄС платіжного агентства та мережі даних бухгалтерського обліку.

Література

1. Агробізнес України 22/23 МР. Інфографічний довідник. Київ, 2023. 46 с.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ>.
(дата звернення: 22.02.2024).

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В. Д. Заламай, здобувач першого рівня вищої освіти,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Науковий керівник – Л. І. Бровко, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

Умови воєнного стану супроводжуються великими викликами та обмеженнями, такими як зниження обсягів інвестицій, обмеження доступу до ринків, збільшення ризиків для аграрних підприємств та зменшення виробничої активності. Проте, необхідно вжити заходів для забезпечення сталого розвитку аграрного сектору навіть у таких умовах.

Обмеження доступу до ринків для аграрних підприємств умовах воєнного стану становить серйозну загрозу для сталого розвитку сільськогосподарського сектору та економіки в цілому. Ці обмеження можуть виникати з різних причин і вимагають комплексних заходів для подолання їх наслідків.

Для подолання обмежень доступу до ринків для аграрних підприємств в умовах воєнного стану необхідно вжити ряд заходів. Це може включати в себе дипломатичні зусилля для зняття торгових обмежень та санкцій, впровадження програм державної підтримки для компенсації збитків,

СЕКЦІЯ 4

РОЗВИТОК СТРАХОВОГО РИНКУ: ІНТЕГРАЦІЙНІ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ

Абрамов М. Д. Стан і перспективи розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану	151
Водолазська О. А. Аграрне страхування як елемент управління сільськогосподарськими ризиками	153
Водолазська С. В. Розвиток каналів просування страхових послуг в умовах цифровізації	156
Демченко В. І. Інтеграційні та глобалізаційні процеси як чинник розвитку страхового ринку України	158
Зубко О. В. Головні аспекти розвитку страхового ринку в умовах глобалізації	160
Масюк Ю. В. Сучасні тенденції розвитку цифрових тенденцій у страхуванні	162
Павленко О. П. Сучасний стан страхової діяльності в Україні	164
Павленко О. П., Лауш Л. П. Діяльність страховиків та перестраховиків на альтернативних ринках капіталу	167
Павленко О. П., Новосьолова Р. В. Страхування аграрних ризиків: проблеми та перспективи	170
Espejo J. M. R. Monitoring of the insurance market under the conditions of the state of war	171
Hrabchuk O. M. Global trends in the development of the insurance market	174
Kulowicz L. Formation of insurance product design in the underwriting process	176

СЕКЦІЯ 5

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Бакумов В. А. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів сільськогосподарського підприємства	179
Завадських Г. М. Втрати АПК України під час війни і потреби у фінансових ресурсах на відновлення та реконструкцію	181
Заламай В. Д. Фінансовий механізм забезпечення аграрних підприємств України в умовах воєнного стану	183
Зубко О. В., Лагутіна О. О. Інноваційно-інвестиційне забезпечення сталого розвитку аграрної сфери	185
Зубко О. В., Марко М. А. Основні засади державного впливу щодо забезпечення сталого розвитку агропідприємств	188
Зубко О. В., Черкашина М. О. Основні принципи механізму інвестиційного забезпечення сталого розвитку аграрної сфери	190
Ільченко О. О. Глобалізаційні виклики та їх вплив на продовольчу	